SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 398/2016-30

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 17. augusta 2016 v senáte zloženom z predsedu Milana Ľalíka, zo sudcu Petra Brňáka a sudkyne Marianny Mochnáčovej v konaní o sťažnosti [redacted], zastúpenej advokátom JUDr. Pavlom Piovarčím ml., Štúrova 20, Košice, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice-okolie v konaní vedenom pod sp. zn. 11 C 84/2012 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [redacted] na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie veci v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice-okolie v konaní vedenom pod sp. zn. 11 C 84/2012 p o r u š e n é b o l o .

2. Okresnému súdu Košice-okolie v konaní vedenom pod sp. zn. 11 C 84/2012 p r i k a z u j e konať vo veci bez zbytočných prieťahov.

3. [redacted] p r i z n á v a finančné zadosťučinenie v sume 1 500 € (slovom tisícpäťsto eur), ktoré j e Okresný súd Košice-okolie p o v i n n ý vyplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. [redacted] p r i z n á v a náhradu trov právneho zastúpenia v sume 303,16 € (slovom tristotri eur a šestnásť centov), ktorú j e Okresný súd Košice-okolie p o v i n n ý vyplatiť na účet jej právneho zástupcu JUDr. Pavla Piovarčího ml., Štúrova 20, Košice, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Vo zvyšnej časti sťažnosti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. I. ÚS 398/2016-14 z 15. júna 2016 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť [redacted] (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Košice-okolie (ďalej aj „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 11 C 84/2012.

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľka je stranou sporu (žalobkyňou) *„v konaní o neplatnosť okamžitého skončenia pracovného pomeru a náhradu mzdy“*, ktoré

začalo na základe jej návrhu zo 17. mája 2012. Okresný súd vo veci spočiatku konal a nariadil aj viaceré pojednávania, ktoré sa konali 18. septembra 2012, 15. októbra 2012, 19. novembra 2012, 15. januára 2013 a 11. februára 2013. Následne sa ďalšie pojednávania uskutočnili aj 7. októbra 2013 a 29. októbra 2013 a na pojednávaní 15. novembra 2013 okresný súd vyhlásil rozsudok.

3. Na základe odvolania žalovaného z 5. decembra 2013 vec napadla Krajskému súdu v Košiciach (ďalej aj „krajský súd“) 11. februára 2014, kde bolo konanie vedené pod sp. zn. 3 Co 81/2014. Krajský súd uznesením z 20. februára 2015 zrušil rozsudok okresného súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Celkovo konanie pred krajským sudom trvalo jeden rok. Po vrátení spisu z krajského súdu 10. apríla 2015 okresný súd *„nevykonal žiadny meritórny úkon, termín ostatného pojednávania bol vytýčený až 02.05.2016 na deň 24.05.2016“*.

4. K nariadeniu termínu pojednávania zo strany okresného súdu došlo až po sťažnosti sťažovateľky z 5. apríla 2016 adresovanej predsedníčke Okresného súdu Košice-okolie, ktorú uznala ako dôvodnú. Pojednávanie určené na 24. máj 2016 sa však neuskutočnilo, keďže jeho termín bol zrušený z dôvodu kolízie termínov pojednávaní právnej zástupkyne žalovaného. Od začiatku súdneho konania do dnešného dňa uplynuli viac ako 4 roky a predmetná vec nebola dosiaľ právoplatne skončená.

5. Sťažovateľka výšku požadovaného finančného zadosťučinenia odôvodňuje takto: *„Nemožnosť usporiadania si pracovnoprávnych vzťahov so zamestnávateľom po dobu viac ako 4 rokov a z toho prameniaca neistota v pracovnom a samozrejme aj súkromnom živote, v spojení s postupom súdu, ktorý vo veci nevykonáva úkony, ktoré majú smerovať k odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa účastníci konania počas jeho trvania nachádzajú, je jasným dôkazom neefektívnej činnosti súdu, ktorá nie je ničím ospravedlniteľná.“*

6. Na základe už uvedeného sťažovateľka navrhuje ústavnému súdu, aby vo veci vydal nález, ktorým vysloví, že okresný súd v konaní vedenom pod sp. zn. 11 C 84/2012 svojou nečinnosťou a tiež neefektívnou činnosťou porušil jej základné právo podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a prikázal okresnému súdu vo veci konať

bez zbytočných prieťahov. Domáha sa aj priznania finančného zadosťučinenia v sume 5 000 € a úhrady trov konania.

7. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci podaniami z 2. a 28. júna 2016 písomne vyjadril okresný súd (1 Spr V/291/16).

V podaniach sa okrem iného uvádza: *„Konanie vedené pod sp. zn. 11C/84/2012 bolo začaté dňa 17.5.2012. Predmetom konania je neplatnosť okamžitého skončenia pracovného pomeru a náhrada mzdy...*

V konaní sp. zn. 11C/84/2012 boli vykonané tieto úkony:

18.5.2012 - súdu doručené podanie právneho zástupcu navrhovateľa vo veci, ...

25.6.2012 - poučenie o procesných právach a povinnostiach účastníkov konania s výzvou na vyjadrenie sa k návrhu odporcovi...

18.9.2012 - pojednávanie vo veci, odročené na 15.10.2012, budú volaní svedkovia, právna zástupkyňa odporcu predloží pracovnú náplň školnícky, bude volaná predsedníčka rady školy s rým, že jej účasť zabezpečí právna zástupkyňa odporcu a bude doručená kópia úradného záznamu a žiadosť rady školy zo dňa 9.3.2012 právnej zástupkyne odporcu,

15.10.2012 - pojednávanie vo veci, odročené na deň 19.11.2012, budú volaní svedkovia s tým, aby svedok predložil všetky doklady týkajúce sa prevádzky škôlky, ktoré prevzal od navrhovateľa a aby predložil knihu dochádzky za rok 2011 a január 2012, bude požiadaný obecný úrad o zaslanie kópie evidencie dochádzky zamestnancom materskej škôlky za január 2012,

25.10.2012 - súdu doručená žiadosť PZ navrhovateľky o predvolanie svedka...

19.11.2012 - pojednávanie vo veci, odročené na 15.1.2013...

15.1.2013 - pojednávanie vo veci, odročené na deň 11.2.2013...

11.2.2013 - pojednávanie vo veci, odročené na neurčito s tým, že na ďalšie pojednávanie budú volaní svedkovia s tým, že ich účasť je nutná, bude vyžiadaná správa z poisťovne Dôvera ohľadne ošetrenia navrhovateľa, bude vyzvaný svedok, aby predložil ambulantnú knihu..., PZ účastníkov konania oznámia v lehote 15 dní svoje návrhy na ďalšie dokazovanie, bude pripojený spis OS KE I sp. zn. 6T/185/2001,6Nt/50/2009,

11.2.2013 - vyžiadanie spisov z OS KE I, ...

26.2.2013 - výzva PZ navrhovateľa o oznámenie správnej spisovej značky trestného spisu v lehote 15 dní, výzva poisťovni Dôvera a.s. na poskytnutie súčinnosti v konaní...

28.3.2013 - súdu doručená odpoveď Dôvery zdravotnej poisťovne, a.s...

7.10.2013 - pojednávanie vo veci, odročené na 29.10.2013, budú volaní svedkovia, bude požiadaná poisťovňa Dôvera o súčinnosť,

11.10.2013 - zaslanie predvolaní, výzvy na súčinnosť zdravotnej poisťovni Dôvera, súdu doručená pracovná zmluva a mzdové listy navrhovateľa, odpoveď na poskytnutie súčinnosti PZ odporcu zdravotnou poisťovňou Dôvera...

29.10.2013 - pojednávanie vo veci, odročené na 15.11.2013 za účelom vyhlásenia rozsudku,

15.11.2013 - vyhlásenie rozsudku...

5.12.2013 - súdu doručené odvolanie PZ odporcu,

8.1.2014 - uznesenie o vyrubení súdneho poplatku za odvolanie, zaslanie odvolania na vyjadrenie PZ navrhovateľa v lehote 10 dní,

22.1.2014 - zaplatenie súdneho poplatku za podané odvolanie odporcom,

24.1.2014 - súdu doručené vyjadrenie PZ navrhovateľa k odvolaniu odporcu,

11.2.2014 - predloženie spisu odvolaciemu súdu,

20.2.2015 - uznesenie KS KE o zrušení rozsudku a vrátení veci súdu prvého stupňa na ďalšie konanie,

10.4.2015 - návrat spisu tunajšiemu súdu,

20.4.2015 - zaslanie rozhodnutia KS KE účastníkom konania s výzvou na oznámenie návrhov na ďalšie dokazovanie v lehote 15 dní,

29.4.2016 - vytýčenie termínu pojednávania na deň 24.5.2016, predvolanie svedkov,

20.5.2016 - súdu doručené ospravedlnenie neúčasti PZ odporcu na pojednávaní so žiadosťou o odročenie pojednávania vo veci, úradný záznam o telefonickom kontaktovaní PZ navrhovateľa o odročení pojednávania,

24.5.2016 - spísanie zápisnice o odročení pojednávania na deň 14.6.2015, zaslanie predvolaní dňa 26.5.2016.

Konanie vedené pod sp. zn. 11C/84/2012 bolo rozhodnuté rozsudkom zo dňa 15.11.2013. Po podaní odvolania odporcom a predložení spisu odvolaciemu súdu dňa

11.2.2014, Krajský súd v Košiciach rozhodol vo veci dňa 20.2.2015 s tým, že zrušil rozsudok súdu prvého stupňa a vrátil mu vec na ďalšie konanie.

V konaní je vytýčený termín pojednávania na deň 14.6.2015.

... 6.6.2016 - súdu doručená žiadosť odporcu o odročenie pojednávania z dôvodu kolízie pojednávaní,

13.6.2016 - zaslanie oznámenia odporcovi o vyhovení žiadosti o odročenie pojednávania,

14.6.2016 - pojednávanie odročené na deň 19.7.2016, ...

Po začatí konania dňa 17.5.2012 bolo v konaní vytýčených viacero termínov pojednávaní vo veci (18.9.2012,15.10.2012,19.11.2012,15.1.2013,11.2.2013, 7.10.2013, 29.10.2013), pričom v konaní bol po 1,5 roku od podania návrhu vyhlásený rozsudok dňa 15.11.2013.

Z celkovej dĺžky konania (4 roky) sa spis viac ako 1 rok (v období od 12.5.2015 do 29.4.2016) nachádzal na Krajskom súde v Košiciach, ktorému bol predložený za účelom rozhodnutia o podanom odvolaní.

Z prehľadu a priebehu vykonaných úkonov v konaní vyplýva, že tunajší súd s výnimkou obdobia od mája 2015 (súdu doručená odpoveď PZ navrhovateľa na výzvu súdu na oznámenie návrhov na ďalšie dokazovanie) do apríla 2016 (vytýčenie termínu pojednávania na deň 24.5.2016, predvolanie navrhovaných svedkov), konal v tomto konaní priebežne a bez prieťahov. Nebolo zistené dlhšie časové obdobie, počas ktorého by súd nevykonal žiaden úkon, procesné úkony súdu boli vykonávané v časových intervaloch niekoľkých dní až troch mesiacov.

Vzhľadom na zistenú nečinnosť súdu vo vyššie uvedenom období bola sťažnosť sťažovateľky (navrhovateľky v tomto konaní) uznaná ako dôvodná s tým, že nad ďalšou plynulosťou bude každé dva mesiace vykonávaný dohľad predsedníčky súdu. Zákonnej sudkyni bolo uložené, aby každé dva mesiace k 30.-temu dňu v poslednom mesiaci dvojmesačného obdobia podala k rukám predsedníčky súdu správu o vykonaných úkonoch v konaní za posledné sledované obdobie. Sťažnostný spis bol predložený dozornému úradníkovi tunajšieho súdu na sledovanie veci a vyhotovovanie úradného záznamu o prehľade vykonávaných úkonov v konaní.

Z prehľadu a priebehu vykonaných úkonov po nariadení dohľadu dňa 9.5.2016 vyplýva, že súd vo veci konal, v konaní bolo nariadené pojednávanie vo veci dňa 24.5.2016 a dňa 14.6.2015, ktoré boli na žiadosť právnej zástupkyne odporcu odročené z dôvodu kolízie termínov pojednávaní, v konaní je vytýčený termín pojednávania na deň 19.7.2016. Priebeh vykonávaných procesných úkonov ako aj plynulosť konania budú v rámci nariadeného dohľadu naďalej sledované.

Napriek nečinnosti súdu v období od mája 2015 do apríla 2016 mám za to, že ďalší postup a úkony súdu po nariadení dohľadu predsedníčkou súdu nad plynulosťou konania, necharakterizujú toho času konanie ako celok prieťahmi takej intenzity, ktoré by zakladali reálnu možnosť porušenia práva sťažovateľky. Ústavná sťažnosť sťažovateľky zo dňa 25.8.2016, doručená Ústavnému súdu SR dňa 25.5.2016, nesmeruje proti aktuálnemu a trvajúcemu stavu nečinností súdu, a preto nie je prostriedkom na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, resp. tomu, aby sa v porušovaní týchto práv ďalej nepokračovalo...

Vzhľadom na vyššie uvedené mám za to, že sťažovateľkou žiadané finančné zadosťučinenie je neprimerane vysoké a navrhujem ústavnému súdu, aby v prípade vyslovenia, že právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov a v primeranej lehote porušené bolo, priznal jej nižšie ako žiadané finančné zadosťučinenie.“

8. Procesné úkony uvedené vo vyjadrení okresného súdu považoval ústavný súd za preukázané, pretože sa zhodujú s jeho zisteniami a vyplývajú zo súdneho spisu okresného súdu predloženého na nahliadnutie 26. júla 2016. Ústavný súd navyše zistil, že posledným úkonom v spise je nesúhlas právnej zástupkyne sťažovateľky s odročením ďalšieho pojednávania 19. júla 2016 z dôvodu čerpania dovolenky právnej zástupkyne žalovaného na 12. september 2016 na základe žiadosti právnej zástupkyne žalovaného (č. l. 213), na ktorý okresný súd reagoval podaním z 15. júla 2016 (č. l. 217) adresovaným právnej zástupkyni sťažovateľky [redacted] tak, že *„aj napriek Vášmu nesúhlasu bude pojednávanie vo veci sp. zn. 11 C/84/2012 preročené na 12.9.2016...“*.

9. Sťažovateľka k vyjadreniu okresného súdu zaujala stanovisko v podaní z 21. júla 2016, v ktorom sa okrem iného uvádza: *„Skutočnosti uvedené vo vyjadrení predsedníčky Okresného súdu Košice-okolie sp. zn. 1 SprV/291/16 z 02.06.2016 a v jeho doplnení z 28.06.2016 považujem za účelové a zmätočné.*

Z obsahu vyjadrenia, resp. jeho doplnenia je najmä zrejmé, že dohľad na dodržiavaním zákonnosti v mojej právnej veci najmä v otázke plynulosti priebehu konania a predchádzaní vzniku prieťahov v ňom sa začal realizovať až potom, čo som sa v záujme ochrany svojich ústavných práv obrátila na Ústavný súd Slovenskej republiky. Uvedené prístup iba potvrdzuje skutočnosti uvádzané mnou v písomnej sťažnosti, že dovtedajší postup Okresného súdu Košice-okolie bol nesústredený a zmätočný, výsledkom čoho bol práve vznik prieťahov v konaní.

Poukazujem tiež na rozpor medzi skutočnosťami uvádzanými vo vyjadrení, resp. jeho doplnení a predchádzajúcim stanoviskom súdu prezentovaným v odpovedi na moju sťažnosť na prieťahy sp. zn. 1 Spr/33/16 z 09.05.2016. Pokiaľ sa v predmetnej odpovedi výslovne konštatovalo, že moja sťažnosť je dôvodná, potom následná argumentácia vo vyjadrení vyznieva iba rýdzo účelovo.

Nie je pravdou, že moja ústavná sťažnosť nesmeruje proti aktuálnemu a trvajúcemu stavu nečinnosti súdu. Jedná sa o obdobie od mája 2015 do apríla 2016, t.j. o obdobie po vrátení vecí z odvolacieho Krajského súdu Košice naspäť na prejednanie Okresnému súdu Košice-okolie. Predmetné obdobie je predsa aktuálnym obdobím konania, preto tieto tvrdenia rovnako vyznievajú iba účelovo.

Naviac dávam do pozornosti Ústavnému súdu aj aktuálny postup Okresného súdu Košice-okolie, kedy pojednávanie vytýčené na deň 19.07.2016 bolo na žiadosť právnej zástupkyne žalovaného preročené súdom až na deň 12.09.2016. Mám za to, že uvedený postup súdu bol v rozpore so zákonom, keďže na strane právnej zástupkyne žalovaného nevznikol zákonný dôvod žiadať odročenie pojednávania a súd takej požiadavke nemal vyhovieť. Uvedenú skutočnosť som prostredníctvom svojej právnej zástupkyne výslovne namietala súdu, o čom v prílohe predkladám ako dôkaz kópiu e-mailovej komunikácie medzi súdom a mojou právnou zástupkyňou. Aj táto skutočnosť svedčí o tom, že sám súd prispieva k bezdôvodnému odďaľovaniu rozhodnutia vo veci samej a vzniku prieťahov v konaní, čím sa predlžuje právna neistota mňa ako účastníka konania.

Vo vzťahu k namietanej výške uplatneného nároku na primerané finančné zadosťučinenie uvádzam, že s ohľadom na predmet sporu a situáciu, v ktorej som sa v dôsledku predmetu sporu ocitla, považujem uplatnenú výšku finančného zadosťučinenia za jednoznačne primeranú.

Vzhľadom na vyššie uvedené, trvám v celom rozsahu na skutočnostiach uvedených v mojej písomnej sťažnosti a túto považujem za dôvodnú.“

10. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

11. Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

12. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná.

13. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, I. ÚS 65/04).

14. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na súde alebo inom štátnom orgáne sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstráni. K odstráneniu stavu právnej neistoty dochádza spravidla až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu. Priznanie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zakladá povinnosť súdu aj sudcu na organizovanie práce tak, aby sa toto právo objektívne realizovalo (II. ÚS 21/01, I. ÚS 251/05). Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

15. Táto povinnosť súdu a sudcu vychádzala predtým z niektorých ustanovení Občianskeho súdneho poriadku (napr. § 6, § 100 ods. 1, § 117 ods. 1 a § 119 ods. 1), ktorý platil do 30. júna 2016, a v súčasnosti vychádza najmä zo zásady vyplývajúcej z § 17 a § 157 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej aj „CSP“). V zmysle čl. 17 CSP „súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prieťahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb“ a v zmysle § 157 ods. 1 CSP „súd postupuje v konaní tak, aby sa mohlo rozhodnúť rýchlo a hospodárne, spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania“.

16. Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručené v čl. 48 ods. 2 ústavy a právo zaručené v čl. 6 ods. 1 dohovoru, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch

základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka konania a postup súdu (I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02, I. ÚS 79/05). Podľa rovnakých kritérií ústavný súd postupoval aj v danom prípade.

16.1 Ústavný súd predovšetkým konštatuje, že predmetom napadnutého konania bolo posúdenie nároku sťažovateľky na neplatnosť okamžitého skončenia pracovného pomeru spojeného s náhradou mzdy z pracovného pomeru s prísl. V danom prípade teda ide o existenčnú vec, kde sa predpokladá osobitná pozornosť venovaná efektívnemu a rýchlemu postupu súdu, aby bol naplnený účel príslušného (v danom prípade súdneho) konania, čo okrem iného znamená, že všeobecný súd má povinnosť organizovať svoj procesný postup tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prerokovaná a skončená a aby sa čo najskôr odstránil stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa naň osoba obrátila so žiadosťou o rozhodnutie (napr. I. ÚS 142/03, I. ÚS 158/04, I. ÚS 419/2013).

Pokiaľ ide o kritérium zložitosť veci, ústavný súd bral do úvahy aj v predmetnom prípade skutkový stav veci a platnú právnu úpravu (I. ÚS 419/2013 a iné) relevantnú na rozhodnutie. Na základe týchto hľadísk konanie o neplatnosť okamžitého skončenia pracovného pomeru a o náhradu mzdy z pracovného pomeru, ktoré bol vylúčené na samostatné konanie 15. novembra 2013, nehodnotil ako právne zložité konanie, hoci skutkovú zložitosť nemožno celkom vylúčiť najmä z dôvodu, že v konaní bolo potrebné vypočuť strany sporu a tiež viacerých svedkov, ktorých výpovede sú aj rozporné. Okresný súd však nepoukázal vo svojom vyjadrení k sťažnosti na zložitosť veci.

16.2 Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľky v preskúmavanej veci, ústavný súd nezistil, žeby sa sťažovateľka zákonne neprimeraným spôsobom podieľala na prieťahoch v konaní, v konaní bola aktívna, zúčastnila sa všetkých nariadených pojednávaní a v konaní bola právne zastúpená aj advokátkou, pretože svojmu sporu pripisovala veľký význam.

16.3 Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v predmetnej veci, pričom zbytočné prieťahy v konaní posudzoval ako celok s prihliadnutím na všetky okolnosti prípadu vrátane významu predmetného konania pre strany sporu. Pokiaľ ide o postup okresného súdu, v tomto ohľade zistil, že súdne konanie sa začalo podaním žaloby o neplatnosť okamžitého skončenia pracovného pomeru a náhradu mzdy z pracovného pomeru s prísl. 17. mája 2012 a doteraz nie je ešte právoplatne skončené. Napriek tomu, že okresný súd nariaďoval aj súdne pojednávania, vykonával úkony spojené s prerokovaním veci priebežne, zabezpečoval aj vypočutie viacerých svedkov a listinné dôkazy, jeho konanie bolo tiež aj nekoncentrované a neefektívne. Svedčí o tom skutočnosť, že napriek tomu, že rozhodol v merite veci 15. novembra 2013, jeho rozhodnutie bolo krajským súdom zrušené z dôvodu, že okresný súd nedostatočne zistil skutkový stav, a preto mu vec bola vrátená na ďalšie konanie. Po vrátení veci z krajského súdu (10. apríl 2015) do podania sťažnosti ústavnému súdu (25. máj 2016) okresný súd iba vyzval strany sporu, aby navrhli, aké dôkazy navrhujú v konaní ešte vykonať, ale vo veci samej neurobil žiaden relevantný úkon. Aj keď formálne nariadil dve pojednávania (máj a jún 2016), tieto sa však nekonali z dôvodov na strane žalovanej strany, a napokon tiež odročil aj tretie pojednávanie, ktoré sa malo konať 19. júla 2016, z dôvodu čerpania dovolenky právnej zástupkyne žalovanej strany a koncipientov advokátskej kancelárie [dôvody odročenia pojednávania sú zakotvené v § 183 ods. 1 až 4 CSP a rozhodnutie o týchto dôvodoch je naplno v kompetencii okresného súdu (§ 184 CSP), pozn.]. Nová právna úprava od 1. júla 2016 sprísňuje podmienky odročovania pojednávaní (návrh žalovanej strany na odročenie pojednávania bol podaný 6. júla 2016, teda už za účinnosti nového Civilného sporového poriadku, avšak okresný súd fakticky mohol už 22. júna 2016, keď určil termín pojednávania, telefonicky alebo aj elektronicky vopred zistiť, či strany sporu sa môžu, resp. nemôžu zúčastniť ďalšieho pojednávania, pretože dovolenky na zotavenie sa spravidla v lete plánujú s predstihom viacerých dní a už predtým dvakrát v priebehu mesiaca máj a jún 2016 tiež odročil pojednávania na základe žiadosti právnej zástupkyne žalovanej strany pre kolíziu jej účasti na iných pojednávaniach. To svedčí aj o jeho nesústredenej práci v tomto období, ktorý má v tomto kontexte nepochybne vplyv na doterajšiu dĺžku konania (4 roky a tri mesiace). Táto celková doba sa však ešte určite reálne predĺži o niekoľko ďalších mesiacov, keďže druhýkrát okresný súd ešte po zrušujúcom rozhodnutí odvolacieho súdu nerozhodol.

17. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na svoju doterajšiu judikatúru, podľa ktorej k zbytočným prieťahom v súdnom konaní nemusí dochádzať len nekonaním príslušného súdu, ale aj takou jeho činnosťou, ktorá nesmeruje k odstráneniu právnej neistoty účastníkov súdneho konania (strán sporu). Aj neefektívna činnosť štátneho orgánu (všeobecného súdu) môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, ak činnosť štátneho orgánu nesmeruje k odstráneniu právnej neistoty týkajúcej sa tých práv, kvôli ktorým sa sťažovateľ obrátil na štátny orgán, aby o jeho veci rozhodol (napr. IV. ÚS 164/03, IV. ÚS 121/04, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 380/08, I. ÚS 158/2010).

18. Ústavný súd vzhľadom na všetky uvedené dôvody vyslovil porušenie základného práva sťažovateľky na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru, tak ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 1.

19. V nadväznosti na tento výrok a v záujme efektívnosti sťažovateľke poskytnutej ochrany ústavný súd vo výroku tohto rozhodnutia v bode 2 prikázal okresnému súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a podľa § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde konať vo veci bez zbytočných prieťahov, pretože konanie doteraz nie je skončené.

20. Ústavný súd môže priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie (čl. 127 ods. 2 ústavy, § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde). Sťažovateľka žiadala priznať primerané finančné zadosťučinenie v sume 5 000 € z dôvodov uvedených v bode 5. Vzhľadom na okolnosti danej veci, predmet a význam sporu pre sťažovateľku, ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (čl. 6 ods. 1 dohovoru) nie je pre ňu dostatočným zadosťučinením. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať jej aj finančné zadosťučinenie v sume 1 500 €. Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 3.

21. Ústavný súd nevyhovel v súlade s čl. 127 ods. 2 a § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde časti sťažnosti, v ktorej sťažovateľka žiadala priznať finančné zadosťučinenie nad

ústavným súdom priznanú sumu uvedenú v bode 3 výroku nálezu. Z uvedených dôvodov ústavný súd v tejto časti rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 5 výroku tohto rozhodnutia.

22. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy. Ústavný súd pri rozhodovaní o priznaní trov konania vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2015, ktorá bola 858 €. Sťažovateľke, ktorá bola vo veci namietaného porušenia práv úspešná, vznikli trovy konania z dôvodu jej právneho zastúpenia advokátom v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov. Odmena advokátovi za poskytnuté služby v konaní pred ústavným súdom (za 2 úkony právnych služieb a 2 x paušálna náhrada) predstavuje sumu 303,16 €, keďže advokát neosvedčil, že je platcom dane z pridanej hodnoty. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky (§ 31a ods. 1 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 CSP) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (§ 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde) tak, ako to je uvedené v bode 4 výroku tohto rozhodnutia.

23. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou rozhodnutia uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok; to neplatí, ak rozhodnutím orgánu medzinárodnej organizácie zriadeného na uplatňovanie medzinárodnej zmluvy, ktorou je Slovenská republika viazaná, vznikne Slovenskej republike povinnosť v konaní pred ústavným súdom znovu preskúmať už prijaté rozhodnutie ústavného súdu (čl. 133 ústavy).

V Košiciach 17. augusta 2016